

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 954

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 4 decembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 545 din 13 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală	2–4
Decizia nr. 584 din 21 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (3), art. 29, art. 30 alin. (1), (2) și (4), art. 31–34 și art. 36 din Codul de procedură civilă din 1865	5–6
Decizia nr. 625 din 17 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza finală din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă	7–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 75 din 16 octombrie 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 545

din 13 iulie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ion Mihai Dincă în Dosarul nr. 1.063/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.072D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cauzei, arătând că autorul excepției a depus note scrise prin care ridică excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b), art. 112 alin. (1) lit. a)—f) și ale art. 291 alin. (1) din Codul penal, precum și excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 64 alin. (1) lit. a), art. 70 alin. (2), art. 141 alin. (1), art. 143 alin. (1) și (4), art. 328 și ale art. 438 din Codul de procedură penală. De asemenea, magistratul-asistent învederează că autorul excepției a depus la dosar hotărâri pronunțate de Curtea de Apel Pitești, precum și acte întocmite de către procuror în dosarul de fond.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care apreciază că excepțiile ridicate direct în fața Curții Constituționale sunt inadmisibile. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate cu care Curtea a fost sesizată prin încheiere, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea acesteia, ca inadmisibilă. În acest sens, învederează că autorul excepției s-a mărginit în a invoca mai multe prevederi constituționale, fără a arăta, concret, în ce constă contrarietatea dintre textele criticate și dispozițiile din Legea fundamentală invocate. Apreciază că neconstituționalitatea dispozițiilor criticate decurge din nemulțumirea autorului excepției referitoare la respingerea cererilor de strămutare, aceste aspecte neputând atrage neconstituționalitatea dispozițiilor criticate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.063/46/2016, **Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ion Mihai

Dincă într-o cauză ce are ca obiect strămutarea unui dosar al Tribunalului Argeș.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că, în situația în care cererea sa de strămutare este respinsă, va fi judecat de completul pe care l-a criticat prin cererea sa de strămutare, încălcându-i-se dreptul la apărare prevăzut de dispozițiile art. 21 și art. 24 din Legea fundamentală. De asemenea, autorul excepției apreciază că, atât timp cât nu se citează autorul cererii de strămutare cu mențiunea obligației de a fi prezent în fața instanței de judecată pentru susținerea cererii de strămutare, se încalcă dreptul la un proces echitabil.

6. Curtea de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că art. 126 alin. (1) și (2) din Constituție prevede că justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, iar competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, neexistând obligația ca toate procedurile judiciare să fie realizate de Înalta Curte de Casație și Justiție. În ceea ce privește procedura de soluționare a cererii de strămutare, dispozițiile art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală impun încunoștințarea părților cu privire la introducerea cererii de strămutare și termenul fixat pentru soluționarea acesteia, părțile având dreptul să trimită memorii și să se prezinte la termenul fixat pentru soluționarea strămutării.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. Guvernul arată că dispozițiile art. 71 din Codul de procedură penală instituie drept motiv de strămutare „bănuiala legitimă”, când din pricina împrejurărilor cauzei ori a calității părților există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor este afectată. De asemenea, în cazul în care „bănuiala legitimă” îi vizează pe judecătorii unei curți de apel, competența de soluționare a cererii de strămutare aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va strămuta judecarea cauzei „de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel”. Așadar, în ipoteza în care împrejurările cauzei sau calitatea părților justifică temerea afectării imparțialității nu doar a judecătorilor de la tribunal, ci și a judecătorilor de la curtea de apel în circumscripția căreia se află tribunalul respectiv, textul legal prevede soluția, și anume: cererea de strămutare se va judeca de Înalta Curte de Casație și Justiție, iar, în cazul admiterii sale, cauza va fi strămutată la o altă curte de apel.

9. În ceea ce privește dispozițiile art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală, Guvernul apreciază că dreptul de a se prezenta în instanță la acel termen și dreptul de a depune memorii ar fi doar drepturi iluzorii, în ipoteza în care petentul se află în stare de deținere sau de arest preventiv, întrucât, potrivit tezei a doua a art. 73 alin. (4) din Codul de procedură penală, într-o asemenea situație, instanța poate dispune aducerea

petentului la judecarea strămăturii. Cu toate acestea, apreciază că evaluarea instanței în sensul necesității prezenței petentului constituie o chestiune de judecată, iar nu una de constituționalitate.

10. În continuare, Guvernul arată că, deși invocă încălcarea anumitor dispoziții constituționale, autorul excepției nu își motivează excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 72 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, neexplicând în concret în ce constă relația de contrarietate dintre acestea din urmă și normele fundamentale invocate. Or, potrivit art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, „sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate”. Așa fiind, întrucât excepția invocată nu satisface cerința motivării sale, Guvernul apreciază că aceasta este inadmisibilă.

11. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate nu poate fi reținută. Arată că strămătarea nu este o procedură de soluționare în fond a procesului, ci constituie o procedură specială, de stabilire a competenței teritoriale a instanței de judecată, cu scopul asigurării condițiilor unui proces echitabil, în care părțile să dispună de aceleași mijloace de apărare și să aibă posibilitatea să își exercite dreptul la apărare în mod efectiv și eficient. Totodată, menționează că imparțialitatea magistratului, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: un demers subiectiv, așa-numita imparțialitate subiectivă, și un demers obiectiv, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă. Invocând Decizia Curții Constituționale nr. 438 din 21 iunie 2016, susține că revine instanței competente ca, prin raportare la circumstanțele fiecărei spețe, să stabilească dacă, într-adevăr, imparțialitatea judecătorului este afectată și să decidă în consecință. Referitor la pretinsa încălcare a art. 16 alin. (1) și alin. (2) din Constituție, Avocatul Poporului apreciază că aceasta nu poate fi reținută, întrucât normele supuse controlului de constituționalitate se aplică în mod egal tuturor celor aflați în situația prevăzută în ipoteza normei legale, fără nicio discriminare pe considerente arbitrare. În ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 124 alin. (1) și alin. (2) din Legea fundamentală, Avocatul Poporului susține că dispozițiile legale criticate nu aduc atingere principiului constituțional care consacră că justiția este unică, imparțială și egală pentru toți și se înfăptuiește în numele legii. Totodată, arată că este de competența exclusivă a legiuitorului instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție care rezultă din dispozițiile constituționale ale art. 126 alin. (2).

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală. Dispozițiile art. 72 alin. (1) din Codul de procedură penală au fost modificate prin art. II pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea

nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016. Dispozițiile criticate au următorul conținut:

— Art. 71: „*Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată datorită împrejurărilor cauzei, calității părților ori atunci când există pericol de tulburare a ordinii publice. Strămătarea judecării unei cauze de la o instanță militară competentă la o altă instanță militară de același grad se dispune de curtea militară de apel, prevederile prezentei secțiuni privind strămătarea judecării cauzei de către curtea de apel competentă fiind aplicabile.*”;

— Art. 72 alin. (1) și (2): „(1) *Strămătarea poate fi cerută de părți, de persoana vătămată sau de procuror.*

(2) *Cererea se depune la instanța de unde se solicită strămătarea și trebuie să cuprindă indicarea temeiului de strămătare, precum și motivarea în fapt și în drept.*”;

— Art. 73 alin. (2): „*Președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoștințarea părților despre introducerea cererii de strămătare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea că părțile pot trimite memorii și se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii.*”

15. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 15 referitor la universalitate, art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 referitor la dreptul la apărare, art. 124 referitor la înfăptuirea justiției și art. 126 referitor la instanțele judecătorești.

16. În ceea ce privește solicitarea autorului excepției de a extinde obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că această solicitare nu poate fi primită. Astfel, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești (...)*”, iar alin. (4) al aceluiași articol prevede că „*Sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți (...)*”. Cadru procesual specific al excepției de neconstituționalitate este, așadar, cel fixat prin actul de sesizare a Curții Constituționale de către instanța de judecată în fața căreia a fost invocată excepția. Prin urmare, în fața Curții Constituționale, obiectul excepției nu poate fi altul decât cel stabilit prin încheierea de sesizare. O extindere a acestuia, ca urmare a admiterii cererii făcute în fața Curții de către o parte, excedează cadrului stabilit prin Legea nr. 47/1992. În acest sens Curtea s-a pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr. 528 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 401 din 15 iunie 2012. Așa fiind, Curtea se va pronunța asupra excepției de neconstituționalitate astfel cum aceasta a fost formulată în fața instanței de judecată.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate cu care a fost sesizată prin încheiere, Curtea observă că, în jurisprudența sa, a statuat că strămătarea nu este o procedură de soluționare în fond a procesului, ci constituie o procedură specială, de stabilire a competenței teritoriale a instanței de judecată, cu scopul asigurării condițiilor unui proces echitabil, în care părțile să dispună de aceleași mijloace de apărare și să aibă posibilitatea să își exercite dreptul la apărare în mod efectiv și

eficient (a se vedea Decizia nr. 226 din 7 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 294 din 31 martie 2006). De asemenea, Curtea a reținut că doctrina a arătat că strămutarea este cea „deplasare a competenței” care constă în trecerea, pentru serioase temeiuri, a unei cauze de la o instanță care avea competența obișnuită la o altă instanță, de același fel și de același grad, în a cărei competență teritorială nu intră acea cauză. Deci, prin strămutare, rămân nealterate competența materială, funcțională și cea după calitatea persoanei, aceasta având efecte numai asupra competenței teritoriale (Decizia nr. 438 din 21 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 857 din 27 octombrie 2016, paragraful 15).

18. Analizând dispozițiile procesual civile referitoare la strămutare, Curtea a statuat că strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil (a se vedea Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 897 din 10 decembrie 2014). În acest context, reținem că dispozițiile art. 71 din Codul de procedură penală reglementează cazurile de strămutare, respectiv existența unei suspiciuni rezonabile că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată datorită împrejurărilor cauzei sau a calității părților și existența pericolului de tulburare a ordinii publice.

19. Astfel, Curtea a reținut că imparțialitatea magistratului, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: un demers subiectiv, ce tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate subiectivă, și un demers obiectiv, cu scopul de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă. De asemenea, Curtea a constatat că imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară, în schimb, aprecierea obiectivă a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate (a se vedea Decizia nr. 333 din 12 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 17 iulie 2014).

20. Curtea a apreciat că, în cazul strămutării unei cauze penale, suspiciunea rezonabilă presupune existența unor date

sau informații referitoare la împrejurările cauzei sau la calitatea părților, de natură să convingă un observator obiectiv și neutru că imparțialitatea judecătorilor este afectată. Astfel, simpla părere sau supoziție, chiar dacă este susținută de bunăcredință, nu poate fi confundată cu suspiciunea rezonabilă, aceasta trebuie să se bazeze pe fapte sau împrejurări care să permită conturarea unui grad de probabilitate cuantificabil, acela de a convinge un observator obiectiv și neutru că imparțialitatea judecătorului este afectată (Decizia nr. 438 din 21 iunie 2016, precitată, paragraful 22).

21. Din cele expuse anterior, precum și din analiza dispozițiilor de lege criticate rezultă că scopul reglementării instituției strămutării este acela ca părțile sau persoana vătămată să beneficieze de un proces echitabil, neafectat de lipsa de imparțialitate a judecătorului. Pentru a analiza temeinicia cererii de strămutare și pentru a dispune în consecință, Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă poate, potrivit art. 72 alin. (6) din Codul de procedură penală, să solicite informații de la președintele instanței de unde se solicită strămutarea sau de la președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere. Totodată, instanța competentă cu soluționarea cererii de strămutare are acces la motivarea în fapt și în drept a cererii, la înscrisurile pe care aceasta se întemeiază, precum și la eventualele memorii trimise de părți.

22. Astfel, Curtea constată că respingerea cererii de strămutare echivalează, în fapt, cu constatarea existenței imparțialității judecătorilor, suspiciunile de lipsă de imparțialitate neavând un suport real, formularea unei cereri de strămutare neputând crea premisele unei lipse de imparțialitate a instanței de la care se solicită strămutarea. Așadar, părțile sau partea vătămată se pot bucura de un proces echitabil inclusiv în fața instanței de la care se solicită strămutarea. În mod contrar, s-ar ajunge ca, prin introducerea unei cereri de strămutare, în mod formal, fără a exista vreo suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată, să se eludeze atât dispozițiile referitoare la recuzarea judecătorului (art. 67 și art. 68 din Codul de procedură penală), cât și cele referitoare la strămutarea cauzei. Așa fiind, Curtea apreciază că nu poate fi reținută critica potrivit căreia este încălcat dreptul la apărare prevăzut de prevederile art. 21 și art. 24 din Legea fundamentală prin judecarea cauzei de către instanța de la care a fost solicitată strămutarea, ca urmare a respingerii acesteia.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ion Mihai Dincă în Dosarul nr. 1.063/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și constată că dispozițiile art. 71, art. 72 alin. (1) și (2) și art. 73 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Pitești — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 584

din 21 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (3), art. 29, art. 30 alin. (1), (2) și (4), art. 31—34 și art. 36 din Codul de procedură civilă din 1865

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina-Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (3) din Codul de procedură civilă din 1865, excepție ridicată de Carmen Păștin în Dosarul nr. 3.280/94/2007 al Tribunalului Ilfov — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.585D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 martie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 3.280/94/2007, **Tribunalul Ilfov — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 28 alin. (3) din Codul de procedură civilă din 1865**. Excepția a fost ridicată de Carmen Păștin într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în anularea unui contract de vânzare.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, potrivit notelor scrise depuse în susținerea acesteia, se arată că „prevederile art. 29 și următoarele din Codul de procedură civilă” sunt neconstituționale, deoarece „indiferent de stadiul și împrejurarea în care apare un incident procedural ce conduce la recuzarea unui judecător, următoarea cerere se respinge/soluționează de judecătorul recuzat”. De asemenea, potrivit susținerilor orale formulate în fața instanței de judecată care a sesizat Curtea Constituțională și consemnate în încheierea de sesizare, se arată că „prevederile art. 28 alin. (3) din Codul de procedură civilă din 1865 încalcă principiile Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, cuprinse în capitolele

legii nr. 1, 2 și 3, precum și principiile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, capitolele 1 și 3”.

6. **Tribunalul Ilfov — Secția civilă** apreciază că prevederile legale criticate nu contravin dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul de proprietate privată.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale în materie, respectiv deciziile nr. 1 din 8 februarie 1994, nr. 97 din 9 februarie 2006, nr. 280 din 28 martie 2006, nr. 183 din 2 martie 2006, nr. 691 din 17 octombrie 2006, nr. 265 din 6 martie 2008 și nr. 18 din 18 ianuarie 2011.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere al Guvernului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare, îl reprezintă prevederile art. 28 alin. (3) din Codul de procedură civilă din 1865, potrivit cărora: „(3) Pentru aceleași motive de recuzare nu se poate formula o nouă cerere împotriva aceluiași judecător.”

12. Analizând motivarea scrisă a excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că obiect al acesteia îl reprezintă și dispozițiile art. 29, art. 30 alin. (1), (2) și (4), art. 31—34 și 36 din Codul de procedură civilă din 1865, referitoare la recuzare, potrivit cărora:

— Art. 29: „(1) Propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte și înainte de începerea oricărei dezbateri.

(2) Când motivele de recuzare s-au ivit după începerea dezbaterilor, partea va trebui să propună recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

(3) Judecătorul împotriva căruia e propusă recuzarea poate declara că se abține.”;

— Art. 30: „(1) Recuzarea judecătorului se hotărăște de instanța respectivă, în alcătuirea căreia nu poate să intre cel recuzat.

(2) În cazul când din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, cererea de recuzare se judecă de instanța ierarhic superioară. (...)

(4) Cererile de recuzare inadmisibile potrivit art. 28 se soluționează de instanța în fața căreia au fost formulate.”;

— Art. 31: „(1) Instanța decide asupra recuzării, în camera de consiliu, fără prezența părților și ascultând pe judecătorul recuzat.

(2) Nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

(3) În cursul judecării cererii de recuzare nu se va face niciun act de procedură.”;

— Art. 32: „(1) Încheierea asupra recuzării se citește în ședință publică.

(2) Dacă recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii.

(3) Încheierea prin care s-a hotărât recuzarea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate.”;

— Art. 33: „(1) Instanța superioară investită cu judecarea cererii de recuzare în cazurile prevăzute de art. 30 alin. 2 va dispune trimiterea pricinii la o instanță de același grad, în cazul când găsește că cererea de recuzare este întemeiată.

(2) Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanței inferioare.”;

— Art. 34: „(1) Încheierea prin care s-a încuviințat sau respins abținerea, ca și aceea prin care s-a încuviințat recuzarea, nu este supusă la nicio cale de atac.

(2) Încheierea prin care s-a respins recuzarea se poate ataca numai odată cu fondul.

(3) Când instanța superioară de fond constată că recuzarea a fost pe nedrept respinsă, reface toate actele și dovezile administrate la prima instanță.”;

— Art. 36: „Dispozițiile prezentului titlu, în afară de art. 24 și 27 pct. 7, se aplică și procurorilor, magistraților-asistenți și grefierilor.”

13. De asemenea, având în vedere cele reținute în încheierea de sesizare, prin care autoarea excepției a invocat oral, în fața instanței, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 28 alin. (3) din Codul de procedură civilă din 1865, precum și faptul că notele scrise depuse în susținerea excepției se referă la dispozițiile art. 29 și următoarele, referitoare la recuzare, din același act normativ, Curtea urmează să rețină ca obiect al excepției atât dispozițiile art. 28 alin. (3), cât și cele ale art. 29, art. 30 alin. (1), (2) și (4), art. 31—34 și art. 36 din Codul de procedură civilă din 1865.

14. În motivarea excepției de neconstituționalitate nu sunt indicate texte din Constituție pretins a fi încălcate.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autoarea acesteia susține neconstituționalitatea textelor de lege criticate fără a indica niciun text din Constituție pretins a fi încălcat. Or, așa cum a reținut Curtea în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012), neindicarea de către autorul excepției a normei constituționale pentru a cărei încălcare consideră că textul legal atacat este neconstituțional constituie un motiv de respingere ca inadmisibilă a excepției, întrucât ea nu constituie o veritabilă excepție de neconstituționalitate, în sensul constituțional al termenului. Această consecință se impune întrucât jurisdicția constituțională nu se poate substitui părții în privința invocării motivului de neconstituționalitate, pentru că un control din oficiu este inadmisibil, având în vedere că nu se poate exercita decât la sesizare controlul pe calea excepției de neconstituționalitate. Astfel, în acest caz, instanțele vor respinge excepțiile de neconstituționalitate ca inadmisibile, conform dispozițiilor art. 29 alin. (1) și (5) din Legea nr. 47/1992.

16. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (3), art. 29, art. 30 alin. (1), (2) și (4), art. 31—34 și art. 36 din Codul de procedură civilă din 1865, excepție ridicată de Carmen Păștin în Dosarul nr. 3.280/94/2007 al Tribunalului Ilfov — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Ilfov — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina-Loredana Gulie

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 625

din 17 octombrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. XVIII alin. (2) teza finală din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Andrei Marius Mocsel în Dosarul nr. 7.318/197/2014 al Curții de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 617D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 7.318/197/2014, **Curtea de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Andrei Marius Mocsel, într-o cauză privind soluționarea recursului formulat împotriva unei decizii a Tribunalului Brașov prin care a fost admis apelul formulat de Inspectoratul Teritorial de Muncă Brașov, în sensul că a fost respinsă plângerea formulată de autorul excepției de neconstituționalitate împotriva unui proces-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate, care exclud de la exercitarea căii de atac extraordinare a recursului hotărârile date de instanțele de apel, în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului, contravin principiului constituțional al egalității în drepturi și al accesului liber la justiție. Astfel, se creează o discriminare vădită între două categorii de litigii, respectiv litigii în cadrul cărora au fost pronunțate hotărâri care pot fi supuse controlului pentru legalitate și litigii în care părțile nu au acces la un control eficient. Or, principiul egalității în drepturi nu se limitează la posibilitatea formulării unei cereri și judecarea acesteia, ci trebuie concretizat prin eliminarea tuturor barierelor care îngreșesc exercitarea liberă a drepturilor.

6. Prin urmare, apreciază că dispoziția legală criticată ar trebui eliminată, întrucât contravine principiilor fundamentale ale Constituției.

7. **Curtea de Apel Brașov — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că dispozițiile legale criticate nu încalcă principiul egalității în fața legii și al accesului liber la justiție. În acest sens arată că dispozițiile legale criticate se circumscriu marjei de apreciere a legiuitorului de care acesta dispune în ceea ce privește reglementarea cadrului legal în care pot fi exercitate căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, semnificația accesului liber la justiție nefiind aceea a accesului, în toate cazurile, la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Guvernul** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din actul de sesizare, îl reprezintă dispozițiile art. 483 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă. Însă, având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, precum și structura normei legale, Curtea reține că este criticată teza finală a art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, și nu teza a doua, astfel cum este menționat în actul de sesizare.

14. Totodată, în legătură cu obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013, „(1) *Dispozițiile art. 483 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2016.*”

Acest termen a fost prorogată în mod succesiv, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2015 pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 964 din 24 decembrie 2015, și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016, astfel încât dispozițiile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă se vor aplica proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019.

15. Prin urmare, având în vedere faptul că plângerea împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a unei contravenții a fost introdusă pe rolul Judecătoriei Brașov la data de 13 martie 2014, deci ulterior intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, sub aspectul formulării recursului sunt aplicabile prevederile art. XVIII alin. (2) teza finală din Legea nr. 2/2013. Astfel, Curtea reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. XVIII alin. (2) teza finală din Legea nr. 2/2013, care au următorul cuprins: „(2) *În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)–i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.*”

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție. De asemenea se invocă dispozițiile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv hotărârile din 18 februarie 1991, 23 iunie 1993, 28 septembrie 1995 și 22 octombrie 1996, pronunțate în cauzele *Fredin împotriva Suediei*, paragraful 60, *Hoffman împotriva Austriei*, paragraful 31, *Spadea și Scalabrino împotriva Italiei*, *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 75. Totodată, menționează jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, spre exemplu hotărârile din 13 decembrie 1984, 15 septembrie 1994 sau 23 noiembrie 1999, pronunțate în cauzele C-106/83, *Sermide SpA împotriva Cassa Conguaglio Zuccheri și alții*, C-146/91, *Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir Iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) împotriva Consiliului Uniunii Europene și a Comisiei Comunităților Europene* sau C-149/96, *Portugalia împotriva Consiliului*.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în materia soluționării plângerilor formulate împotriva proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravenției, potrivit art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001

privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, „*Dacă prin lege nu se prevede altfel, hotărârea prin care s-a soluționat plângerea poate fi atacată numai cu apel. Apelul se soluționează de secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului. Motivarea apelului nu este obligatorie. Motivele de apel pot fi susținute și oral în fața instanței. Apelul suspendă executarea hotărârii.*” Prin urmare, în această materie, legiuitorul a consacrat dublul grad de jurisdicție, iar, întrucât apelul este o cale devolutivă de atac, persoana în cauză beneficiază de o examinare în fond a cauzei sale atât în fața judecătoriei, cât și în fața tribunalului (a se vedea și Decizia nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012).

18. În ceea ce privește critica referitoare la discriminarea creată prin interzicerea exercitării căii extraordinare a recursului împotriva hotărârilor date de instanțele de apel, în cazurile în care legea instituie doar calea de atac a apelului împotriva hotărârilor de primă instanță, în acord cu jurisprudența sa constantă, Curtea reține că, în vederea asigurării egalității cetățenilor în exercitarea drepturilor lor procesuale, inclusiv a căilor de atac, la instituirea regulilor de acces al justițiabililor la aceste drepturi, legiuitorul este ținut să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. De aceea nu este contrară acestui principiu instituirea unor reguli speciale, inclusiv în ce privește căile de atac, cât timp ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor. Principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994).

19. Or, în prezenta cauză, textul legal criticat nu conține nicio dispoziție discriminatorie, în măsura în care se aplică tuturor celor aflați în situația prevăzută în ipoteza normativă, fără nicio discriminare pe considerente arbitrare, iar regimul juridic diferit, constând în faptul că hotărârile date de instanțele de apel, în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului, nu pot fi atacate cu recurs, este determinat de deosebirea de situații, care impune soluții legislative diferite, în vederea asigurării celerității soluționării cauzelor aflate pe rolul instanțelor.

20. În continuare, Curtea observă că autorul excepției de neconstituționalitate este nemulțumit, în principal, de faptul că beneficiază numai de calea de atac a apelului, fiind suprimată calea de atac a recursului, iar în acest mod sunt încălcate prevederile constituționale și convenționale referitoare la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

21. Având în vedere aceste susțineri, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că accesul liber la justiție nu are semnificația accesului la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac prevăzute de lege. Accesul liber la justiție implică, prin natura sa, o reglementare din partea statului și poate fi supus unor limitări, atât timp cât nu este atinsă substanța dreptului, în acest sens statuând și Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, de exemplu prin Hotărârea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în Cauza *Lungoci împotriva României*, paragraful 36, publicată în Monitorul Oficial

al României, Partea I, nr. 588 din 7 iulie 2006. Mai mult, nicio dispoziție cuprinsă în Legea fundamentală nu instituie obligația legiuitorului de a garanta parcurgerea, în fiecare cauză, a tuturor gradelor de jurisdicție, ci, dimpotrivă, potrivit art. 129 din Constituție, căile de atac pot fi exercitate în condițiile legii. Legea fundamentală nu cuprinde dispoziții referitoare la obligativitatea existenței tuturor căilor de atac, ci reglementează accesul general neîngrădit la justiție al tuturor persoanelor pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime, precum și dreptul tuturor părților interesate de a exercita căile de atac prevăzute de lege. De asemenea, Curtea a reținut că, instituind reguli speciale privind exercitarea căilor de atac, legiuitorul trebuie să asigure părților interesate posibilitatea de a formula o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești considerate defavorabile, iar lipsa oricărei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în instanță echivalează cu imposibilitatea exercitării unui control judecătoresc efectiv, dreptul de acces liber la justiție devenind, astfel, un drept iluzoriu și teoretic (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 192 din 3 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 2 iulie 2014, paragraful 13, cu referire la deciziile nr. 99 din 23 mai 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 21 august 2000, nr. 230 din 16 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 16 decembrie 2000, nr. 226 din 18 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 7 iunie 2004, nr. 572 din 3 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 19 decembrie 2005, nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012, și nr. 967 din 20 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 18 decembrie 2012, sau Decizia nr. 500 din 30 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 14 august 2015, paragraful 16).

22. De asemenea, în cazuri precum în situația din prezenta cauză, Curtea a reținut că autorul excepției a avut acces la judecarea cauzei în primă instanță, precum și în apel, care,

potrivit art. 476 alin. (1) din Codul de procedură civilă, provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept, astfel încât nu poate fi reținută încălcarea dreptului său de acces la justiție și a dreptului la un proces echitabil.

23. Reglementările internaționale în materie nu impun accesul la totalitatea gradelor de jurisdicție sau la toate căile de atac prevăzute de legislațiile naționale, art. 13 din Convenție consacrand numai dreptul persoanei la un recurs efectiv în fața unei instanțe naționale, deci posibilitatea de a accede la un grad de jurisdicție (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 26 octombrie 2000, pronunțată în Cauza *Kudla împotriva Poloniei*, paragraful 157, sau Decizia Curții Constituționale nr. 288 din 3 iulie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 560 din 5 august 2003, sau Decizia Curții Constituționale nr. 126 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 7 aprilie 2011, sau Decizia Curții Constituționale nr. 25 din 3 februarie 2015, paragraful 16). Totodată, instanța de la Strasbourg, prin Hotărârea din 25 februarie 1975, pronunțată în Cauza *Golder împotriva Regatului Unit*, paragrafele 37—38, a statuat, cu privire la art. 6 paragraful 1 din Convenție, că „*Dreptul de acces la tribunale nu este absolut. Fiind vorba de un drept pe care convenția l-a recunoscut fără să-l definească în sensul restrâns al cuvântului, există posibilitatea limitărilor implicit admise chiar în afara limitelor care circumscriu conținutul oricărui drept.*”

24. Prin urmare, critica de neconstituționalitate privind încălcarea art. 21 din Constituție, astfel cum acesta este aplicat și interpretat și prin prisma exigențelor art. 6 paragraful 1 din Convenție, este neîntemeiată.

25. Cu privire la dispozițiile constituționale referitoare la înfăptuirea justiției și la instanțele judecătorești, Curtea constată că nici acestea nu sunt încălcate, justiția fiind înfăptuită — în mod unic, egal și imparțial — prin instanțele judecătorești prevăzute la art. 126 alin. (1) din Constituție, în condițiile în care procedura de judecată este stabilită de legiuitor, conform art. 126 alin. (2) din același act.

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Andrei Marius Mocsel în Dosarul nr. 7.318/197/2014 al Curții de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. XVIII alin. (2) teza finală din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Brașov — Secția contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 octombrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,

Andreea Costin

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 75

din 16 octombrie 2017

Dosar nr. 1.364/1/2017

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Doina Popescu — pentru președintele delegat al Secției I civile
 Eugenia Voicheci — președintele Secției a II-a civile
 Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă
 Carmen Georgeta Negrilă — judecător la Secția I civilă
 Crețu Dragu — judecător la Secția I civilă
 Viorica Cosma — judecător la Secția I civilă
 Mihaela Tăbârcă — judecător la Secția I civilă
 Ileana Izabela Dolache — judecător la Secția a II-a civilă
 Paulina Lucia Brehar — judecător la Secția a II-a civilă
 Virginia Florentina Duminecă — judecător la Secția a II-a civilă
 Constantin Brânzan — judecător la Secția a II-a civilă
 Mărioara Isailă — judecător la Secția a II-a civilă

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, învestit cu soluționarea Dosarului nr. 1.364/1/2017, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția I civilă în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

— *întreruperea cursului prescripției dreptului material la acțiune, în cazul acțiunilor care au ca obiect stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei, atunci când acțiunea este promovată de mamă în numele minorului, iar judecata nu s-a finalizat pe fond;*

— *norma de drept aplicabilă în cazul copilului născut înainte de intrarea în vigoare a Codului civil și de abrogarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la prevederile art. 427 din Codul civil, cu aplicarea art. 6 alin. (6) din Codul civil și art. 5 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare;*

— *aplicabilitatea prevederii din art. 427 din Codul civil, referitoare la imprescriptibilitatea dreptului la acțiune în stabilirea paternității pe timpul vieții copilului, și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.*

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul Caraș-Severin — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 30 martie 2017, în Dosarul nr. 258/208/2016, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

2. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 8 mai 2017 cu nr. 1.364/1/2017.

II. Expunerea succintă a procesului

3. Prin acțiunea civilă înregistrată pe rolul Judecătoriei Caransebeș cu nr. 258/208/2016, reclamanta X, în calitate de reprezentant legal al minorului Y, a chemat în judecată pe pârâțul Z, solicitând instanței ca prin sentința pe care o va pronunța să se constate că pârâțul este tatăl minorului, născut la 27 mai 2000; să fie obligat pârâțul la plata unei pensii de întreținere în cuantum de 1/4 din veniturile pe care le realizează sau, în situația în care nu realizează venituri, la nivelul venitului minim pe economie, „de la data introducerii acțiunii în anul 2000”; de asemenea, pârâțul să fie obligat la plata pretențiilor civile în cuantum de 9.000 lei, conform tranzacției încheiate la 11 ianuarie 2001, precum și la plata cheltuielilor de judecată.

4. În motivarea cererii reclamanta a arătat că minorul este rezultatul unei relații avute cu pârâțul în anul 1999. În anul 2000 a formulat la Judecătoria Caransebeș o acțiune prin care a solicitat stabilirea paternității, în Dosarul nr. xxxx/C/2000. La primul termen de judecată, respectiv 11 ianuarie 2001, pârâțul a recunoscut că este tatăl minorului, instanța luând act de această recunoaștere, iar cu privire la pretenții au încheiat o tranzacție, prin care pârâțul s-a obligat să îi achite o sumă globală de 90.000.000 lei (ROL), în trei rate lunare, iar în situația în care nu se va achita suma, cauza se va repune pe rol. Pârâțul nu și-a îndeplinit obligațiile asumate, iar la data de 2 decembrie 2015 s-a înregistrat cererea de repunere pe rol a cauzei. Judecătoria Caransebeș, prin adresa nr. 4.339 din 4 decembrie 2015, i-a comunicat faptul că această cauză a fost perimată prin Sentința civilă nr. xxx/2002, motiv pentru care a promovat prezenta acțiune.

5. În drept și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile art. 424—428 și art. 2.267 din Codul civil.

6. În temeiul art. 201 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pârâțul a depus întâmpinare, prin care a invocat excepția tardivității formulării cererii de chemare în judecată, raportat la dispozițiile art. 60 alin. 1 din Legea nr. 4/1953 — Codul familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul familiei*).

7. Pârâțul a apreciat că reclamanta în mod greșit și-a întemeiat cererea pe dispozițiile art. 424—428 din Codul civil,

întrucât în cauza de față sunt aplicabile dispozițiile Codului familiei, copilul fiind născut în anul 2000, anterior intrării în vigoare a Codului civil (2011).

8. În această situație, conform dispozițiilor art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 71/2011), acțiunea de stabilire a filiației este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

9. Referitor la cel de-al treilea capăt de cerere, a invocat excepția prescripției dreptului la acțiune în pretenții, întrucât prin acest capăt de cerere reclamanta solicită obligarea sa la plata sumei de 9.000 lei [90.000.000 lei (ROL)], ce ar reprezenta pretenții civile, în baza tranzacției încheiate la data de 11 ianuarie 2001; or, termenul legal de 3 ani în care reclamanta putea să obțină, prin intermediul unei hotărâri judecătorești, obligarea pârâtului la plata acestei sume s-a împlinit și a fost depășit cu mult.

10. Pe fondul cauzei a solicitat respingerea acțiunii ca nefondată, întrucât nu este tatăl minorului, nu a întreținut relații intime cu reclamanta.

11. La data de 26 mai 2016, în temeiul art. 201 alin. (2) din Codul de procedură civilă, reclamanta a depus la dosar un răspuns la întâmpinare prin care a susținut că acțiunea nu este prescrisă, întrucât a fost pornită în termenul prevăzut de lege, adică într-un an de zile de la nașterea copilului, potrivit art. 60 din Codul familiei. Minorul s-a născut la 27 mai 2000, iar acțiunea a fost promovată la 5 septembrie 2000. Consideră că această cauză nu putea fi suspendată în mod legal, deoarece era o acțiune personală, de clarificare a situației juridice a minorului privind filiația față de tată. Cu atât mai mult, reclamanta nu putea să renunțe la judecată.

12. Apreciază că prescripția dreptului material la acțiune privind stabilirea paternității din afara căsătoriei, în baza art. 60 din Codul familiei, a fost întreruptă prin cererea de chemare în judecată din data de 5 septembrie 2000, iar această întrerupere este actuală și la data promovării prezentei acțiuni, pentru că instanța de judecată trebuia să se pronunțe pe fondul cauzei, iar nu să dispună suspendarea acesteia, iar, după ce a suspendat cauza în mod nelegal, trebuia obligatoriu să comunice încheierea de suspendare către reclamantă, or dovada comunicării nu există.

13. Concluzionează că prescripția dreptului material la acțiune a fost întreruptă prin cererea de chemare în judecată formulată la 5 septembrie 2000, iar noua prescripție nu începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a cererii nu a rămas definitivă.

14. Cât privește pretențiile, arată că tranzacția încheiată la 11 ianuarie 2001 a avut ca obiect pensia de întreținere datorată copilului până la vârsta de 18 ani, iar obligația de întreținere revine în sarcina pârâtului de la data chemării în judecată, adică 5 septembrie 2000, și până la zi și trebuie îndeplinită lună de lună, potrivit dispozițiilor art. 86 și art. 94 din Codul familiei.

15. Astfel, dacă acțiunea în stabilirea paternității nu este prescrisă, nici capătul de cerere accesoriu nu este prescris.

16. Prin Sentința civilă nr. xxxx din 15 septembrie 2016, Judecătoria Caransebeș a admis excepția prescripției dreptului la acțiune, respingând acțiunea introductivă.

17. Pentru a hotărî astfel instanța de fond a reținut în esență că, deși prin acțiune reclamanta a invocat prevederile art. 424—428 și art. 2.267 din Codul civil, în speță sunt aplicabile dispozițiile art. 60 și următoarele din Codul familiei, conform art. 47 din Legea nr. 71/2011, datorită faptului că minorul a fost născut anterior datei de 1 octombrie 2011, data intrării în vigoare a Codului civil.

18. Potrivit 60 alin. 1 din Codul familiei, „*Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei poate fi pornită de mamă într-un termen de un an de la nașterea copilului*”.

19. Prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei (Legea nr. 288/2007), la art. 60 s-a introdus alin. (4), potrivit căruia „*acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia*”, iar prin Decizia Curții Constituționale nr. 755 din 24 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 16 iulie 2008, s-a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. II din Legea nr. 288/2007 și s-a constatat că sintagma „Dispozițiile prezentei legi privind acțiunea în tăgăduirea paternității, (...), sunt aplicabile și în cazul copiilor născuți înainte de intrarea sa în vigoare, chiar dacă cererea este în curs de judecată” este neconstituțională.

20. Instanța de fond a reținut că în materia stabilirii paternității legislația națională a cunoscut mai multe etape: art. 60 din Codul familiei, referitor la perioada în care acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la data nașterii acestuia, cu ipotezele particulare prevăzute de alin. 2 și 3, referitoare la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție; art. 60 din Codul familiei, modificat și completat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 288/2007, care a prevăzut că acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia (8 noiembrie 2007 — 1 octombrie 2011); art. 427 alin. (1) din Codul civil care, de asemenea, instituie imprescriptibilitatea acțiunii în stabilirea paternității promovată de copil, aplicabil copiilor născuți după data de 1 octombrie 2011, potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011 (începând cu data de 1 octombrie 2011 până în prezent).

21. Dispoziția legală aplicabilă în materia stabilirii paternității este cea în vigoare la momentul nașterii copilului a căruia paternitate se solicită a fi stabilită, raportat la principiile care guvernează aplicarea legii civile în timp.

22. Astfel, instanța de fond a constatat că în cauză sunt aplicabile dispozițiile în materia stabilirii paternității de la data nașterii copilului, adică art. 60 alin. 1 din Codul familiei, potrivit cărora acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la data nașterii acestuia.

23. Actuala reglementare — art. 427 alin. (1) din Codul civil (în vigoare din 1 octombrie 2011) — conține o altă abordare, conform căreia dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului. Potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011, această dispoziție este aplicabilă numai în cazul copiilor născuți după intrarea în vigoare a legii noi — 1 octombrie 2011. De altfel, chiar în absența prevederii exprese conținute în art. 47 din Legea nr. 71/2011, art. 427 alin. 1 din Codul civil nu era aplicabil în speță, în temeiul principiului neretroactivității legii civile, consacrat de art. (1) din Codul civil din 1864, reluat prin art. 6 alin. (1) din actualul Cod civil, fiind consfințit totodată și în art. 15 alin. (2) din Constituția României.

24. În ceea ce privește susținerea reclamantei privind promovarea acțiunii în termenul legal, instanța de fond a constatat că hotărârea de perimare a intrat în puterea lucrului judecat. Argumentele reclamantei privind termenul de prescripție ar fi fost întemeiate în condițiile în care aceasta ar fi introdus o nouă acțiune în termen de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de perimare. Sub acest aspect, instanța a reținut că faptul generator al situației juridice este nașterea copilului, nu demersul de stabilire a paternității.

25. Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta, reiterând susținerile făcute în fața instanței de fond.

26. La 30 martie 2017, apelanta-reclamantă, prin apărător, a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedura prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă, cu privire la problema de drept ce face obiectul apelului.

27. Prin încheierea pronunțată la aceeași dată, instanța de apel a apreciat ca fiind admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept arătată. Nu s-a dispus suspendarea judecării, așa cum prevede art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

28. Ca urmare a restituirii sesizării de către Înalta Curte de Casație și Justiție pentru neîndeplinirea condițiilor de formă, Tribunalul Caraș-Severin a pronunțat Încheierea din 27 aprilie 2017, prin care a dispus aceleași măsuri, cu luarea în considerare a observațiilor instanței supreme.

III. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

29. Asemenea motive nu au fost reținute prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere limitându-se la enumerarea condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

IV. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

30. Apelanta-reclamantă, prin avocat, a apreciat că acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei aparține copilului, nu mamei, astfel că nu poate fi suspendată și nu se poate renunța la judecată, întrucât privește stabilirea statutului civil al copilului, vizând un interes major al acestuia. A invocat Decizia nr. 1.184 din 9 septembrie 1978 a Tribunalului Suprem și Decizia nr. 74 din 17 ianuarie 1990 a Curții Supreme de Justiție — Secția civilă. A susținut că introducerea acțiunii întrerupe prescripția, iar o nouă prescripție nu începe să curgă atât timp cât hotărârea de admitere a cererii nu a rămas definitivă. Susține că instanța nu ar fi putut să suspende judecata fără înștiințarea autorității tutelare și nici nu putea să constate perimarea.

31. După comunicarea raportului, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile nu au comunicat, în scris, puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

32. Completul de judecată investit cu soluționarea Dosarului nr. 258/208/2016 al Tribunalului Caraș-Severin — Secția I civilă nu a exprimat un punct de vedere asupra chestiunii de drept.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

33. **Jurisprudența Curții de Apel Timișoara** — Curtea a comunicat că, exceptând dosarul Tribunalului Caraș-Severin în care s-a formulat sesizarea, nicio altă instanță din raza sa de competență nu a confirmat existența unor dosare pe rol, soluționate sau suspendate, în care să fi fost luate în discuție aspectele ce constituie temeiul sesizării. Au fost exprimate următoarele *opinii teoretice*: din moment ce dreptul la acțiune în stabilirea paternității din afara căsătoriei este imprescriptibil, nu se poate pune problema întreruperii sau suspendării cursului prescripției; imprescriptibilitatea acțiunii se aplică și situației copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil. Ca argument pentru această din urmă opinie se invocă art. 20 alin. (2) din Constituția României, care obligă la aplicarea, cu prioritate, a pactelor și tratatelor referitoare la drepturile fundamentale ale omului, atunci când există neconcordanță între acestea și legile interne. De asemenea s-a invocat și Decizia Curții Constituționale nr. 1.345 din 9 decembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 873 din 23 decembrie 2008 (*Decizia nr. 1.345/2008*).

34. Jurisprudența celorlalte instanțe din țară

A. *Cu privire la caracterul întreruptiv de prescripție al primei acțiuni în constatarea paternității copilului, formulată de mamă, care nu a fost soluționată pe fond*

Curtea de Apel București a comunicat opinia majorității instanțelor arondate, care au arătat că prima acțiune nu putea întrerupe prescripția, față de dispozițiile art. 16 alin. 2 din

Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat (*Decretul nr. 167/1958*), cazul de întrerupere prevăzut de art. 16 alin. 1 lit. b) din același act normativ operând cu condiția admiterii acțiunii, și nu în cazul constatării perimării acesteia.

Dimpotrivă, punctul de vedere unanim al judecătorilor Secției civile a Curții de Apel Brașov este că în cauza în care s-a formulat sesizarea nu s-a pronunțat o hotărâre de dezinvestire, încheierea de suspendare nu s-a comunicat în vederea exercitării recursului și, cât timp nu operează perimarea, cursul prescripției este întrerupt ca urmare a introducerii cererii de chemare în judecată, conform art. 16 lit. b) din Decretul nr. 167/1958, aplicabil speței. Au opinat în sensul întreruperii prescripției și judecătorii secțiilor a IV-a civilă și a V-a civilă de la Tribunalul București și cei ai Judecătoriei Sectorului 1 București, fără a aduce argumente în sprijinul acestui punct de vedere.

Aceeași opinie este exprimată și de Judecătoria Zalău, care arată că acțiunea, chiar nefinalizată printr-o soluție în fond, constituie o ieșire din pasivitate; dacă s-ar aprecia altfel, s-ar aplica sancțiunea prescripției pentru copilul care nu este direct responsabil de soarta procesului sau de modul de gestionare a acestuia.

B. *Cu privire la aplicabilitatea dispozițiilor art. 427 din Codul civil și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a actului normativ, cu consecințe asupra caracterului prescriptibil/imprescriptibil al acțiunii*

O parte a instanțelor a apreciat că dreptul material la acțiunea în stabilirea paternității trebuie recunoscut tuturor subiecților de drept aflați în această situație juridică, indiferent de data nașterii, fără a considera că legea ar retroactiva, deoarece aplicabilitatea imediată a textului de lege ar interveni la momentul intrării în vigoare a normei juridice și s-ar aplica situațiilor juridice ale copiilor existenți și născuți anterior acestui moment (Tribunalul Neamț, Tribunalul pentru minori și familie Brașov). S-a apreciat că acțiunii pendinte la instanța de trimitere îi sunt aplicabile prevederile art. 427 din Codul civil; așadar, acțiunea este imprescriptibilă extinctiv pentru următoarele argumente: situația copilului născut înainte de intrarea în vigoare a Codului civil se încadrează în norma de excepție de la art. 5 din Legea nr. 71/2011; efectele admiterii unei asemenea acțiuni sunt constitutive, iar nu declarative, astfel încât să opereze *ex tunc*, ceea ce face incidente dispozițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 71/2011; aceeași opinie a fost fundamentată și pe incidența dispozițiilor art. 6 alin. (6) din Codul civil, în aplicarea cărora s-a considerat că acțiunea pendinte este supusă nomelor legii noi; soluția imprescriptibilității acțiunii a fost justificată, într-un alt registru, prin aceea că înlăturarea de la aplicare a art. 60 din Codul familiei, în forma în vigoare la data nașterii copilului, se impune față de Decizia Curții Constituționale nr. 697 din 29 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 138 din 23 februarie 2017; aceeași soluție a fost susținută și de argumente deduse din principiul interesului superior al copilului, din necesitatea protecției dreptului fundamental prevăzut de art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; respectarea vieții de familie impune luarea unor măsuri legislative de către autoritățile naționale competente, în așa fel încât realitatea biologică și cea socială a unor legături între un bărbat și copilul care pretinde că este al lui să prevaleze asupra unor prezumții legale, ale căror efecte sunt contrare atât faptelor stabilite cu certitudine, cât și voinței tuturor persoanelor implicate. Au fost invocate Cauza *Katte Klitsche de la Grange contra Italiei* din 27 octombrie 1994 și Cauza *Călin și alții contra României* (secțiile a IV-a și a V-a civile ale Tribunalului București, tribunalele Ialomița, Giurgiu și Teleorman, judecătoriile sectoarelor 1, 2, 3 și 5 București, Judecătoria Slobozia, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Videle, Judecătoria Zimnicea, Judecătoria Onești, Judecătoria Făgăraș, Tribunalul Covasna — deciziile nr. 354/A

din 7 iunie 2016, definitivă, nr. 285 din 9 mai 2017, definitivă, Judecătoria Turda, Judecătoria Babadag — sentințele nr. 290 din 4 august 2015, nr. 117 din 1 martie 2016 și nr. 162 din 29 martie 2016, definitive prin renunțare la calea de atac, nr. 473 din 27 octombrie 2015, definitivă prin neapelare, Judecătoria Slatina — Încheierea din 19 februarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 11.277/311/2014, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Iași, Tribunalul Argeș, care depune sentințele Judecătoria Topoloveni nr. 400 din 18 aprilie 2013, definitivă prin respingerea apelului; nr. 843 din 4 iulie 2014, definitivă prin respingerea apelului; nr. 763 din 18 iunie 2014, definitivă prin neapelare; sentințele Judecătoria Curtea de Argeș nr. 336 din 22 martie 2011, irevocabilă prin respingerea recursului, și nr. 762 din 17 iunie 2011, irevocabilă; sentințele Judecătoria Câmpulung nr. 1.208 din 27 iunie 2012 și nr. 1.543 din 4 septembrie 2013, irevocabile, Tribunalul Suceava — Secția I civilă, Judecătoria Rădăuți, Judecătoria Botoșani, Judecătoria Suceava, Judecătoria Săveni — Sentința nr. 828 din 1 octombrie 2014, definitivă prin neapelare, Curtea de Apel Târgu Mureș).

Alte instanțe au apreciat că dispozițiile art. 427 din Codul civil nu se aplică copiilor născuți înaintea intrării în vigoare a actului normativ (Judecătoria Bacău, Judecătoria Brașov, Judecătoria Rupea, Judecătoria Sfântu Gheorghe, Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a Curții de Apel București, Secția a III-a civilă a Tribunalului București, Judecătoria Sectorului 4 București, Judecătoria Călărași, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Buftea, Judecătoria Cornetu, Judecătoria Giurgiu, Judecătoria Bolintin-Vale, Judecătoria Roșiori de Vede, Tribunalul Ilfov, Tribunalul Cluj, Judecătoria Cluj-Napoca, Judecătoria Caracal, Tribunalul Botoșani — Secția I civilă, Decizia nr. 200A din 2 septembrie 2014, definitivă prin Decizia nr. 205 din 15 septembrie 2015 a Curții de Apel Suceava — Secția I civilă, Judecătoria Fălticeni — sentințele nr. 522 din 18 februarie 2015, definitivă prin neapelare, nr. 869 din 5 mai 2016, definitivă prin neapelare, nr. 621 din 13 martie 2013, definitivă prin nerecurare, nr. 2.122 din 27 octombrie 2015, definitivă prin neapelare). S-a opinat că dispoziția legală aplicabilă în materia stabilirii paternității este cea în vigoare la momentul nașterii copilului a cărei paternitate se solicită a fi stabilită, raportat la principiile care guvernează aplicarea legii civile în timp, așadar art. 60 alin. 1 din Codul familiei. Art. 427 din Codul civil nu este aplicabil copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a legii noi, față de dispozițiile art. 47 din Legea nr. 71/2011, dar și față de principiul neretroactivității legii civile, consacrat de art. 1 din Codul civil de la 1864, art. 6 alin. (1) din Codul civil și art. 15 alin. (2) din Constituție. S-a invocat și Decizia Curții Constituționale nr. 1.345 din 9 decembrie 2008, care tranșează definitiv problema categoriei de copii cărora le este aplicabilă Legea nr. 288/2007, adică doar celor născuți după intrarea în vigoare a actului normativ.

35. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nici nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

36. În urma verificărilor efectuate se constată că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității textelor de lege supuse interpretării în prezenta cauză.

37. Pronunțându-se însă în repetate rânduri¹ asupra constituționalității dispozițiilor art. 60 din Codul familiei, Curtea Constituțională a reținut că, în ceea ce privește termenul de prescripție stabilit prin aceste prevederi, el se fundamentează

pe mai multe rațiuni, precum necesitatea de a nu lăsa prea mult timp în nesiguranță starea civilă a copilului, grija de a nu lipsi minorul de întreținerea la care este îndreptățit din partea tatălui, valorificarea probelor existente a căror conservare ar fi afectată de trecerea timpului sau evitarea eventualelor scandaluri și șantajă ce ar putea fi provocate de stabilirea stării civile a copilului.

38. Curtea a apreciat, de altfel, că prevederile de lege criticate reglementează preocuparea statului de a apăra interesele mamei și ale copilului, care se realizează și prin acțiunea de stabilire a paternității copilului din afara căsătoriei.

39. Instituția ocrotirii copilului este reglementată și în acte internaționale la care România este parte: Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, republicată, Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul internațional privind drepturile civile și politice etc. Așa fiind, preocuparea statului de a ocroti copilul nu aduce atingere valorilor apărute de Constituție, ci, dimpotrivă, dă expresie respectării și garantării drepturilor lui.

40. Curtea a reținut că textul de lege criticat nu încalcă nici dreptul la un proces echitabil, întrucât instituția prescripției, în general, și termenul în raport cu care își produce efectele nu pot fi considerate de natură să îngreudească accesul liber la justiție, ci, dimpotrivă, asigură stabilitatea raporturilor juridice civile. În acest context nu se poate reține nici contradicția textului criticat cu dispozițiile constituționale ale art. 57 privind exercitarea drepturilor și libertăților cu bună-credință.

41. Ulterior, prin Decizia nr. 697 din 29 noiembrie 2016, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 60 alin. 1 din Codul familiei, în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007, și a constatat că sunt constituționale în măsura în care nu privesc acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei introdusă de copil. Instanța de contencios constituțional a reținut că prevederile de lege criticate instituie un obstacol insurmontabil în demersul persoanei interesate de a-și stabili date esențiale referitoare la propria identitate, ceea ce aduce atingere dreptului la viața familială și privată. Astfel cum rezultă și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 13 februarie 2003, pronunțată în Cauza *Odièvre împotriva Franței*, paragraful 42), dreptul de a-și cunoaște originile — în ipoteza de față, prin stabilirea paternității din afara căsătoriei —, își are fundamentul în interpretarea extensivă a noțiunii de viață privată, iar obținerea informațiilor indispensabile pentru descoperirea adevărului asupra unui aspect important al identității personale și pentru disiparea tuturor incertitudinilor în această privință este considerată un interes vital, protejat prin Convenție (Cauza *Mikulic împotriva Croației*, mai sus amintită, paragrafele 64 și 65).

42. Relevantă pentru cauza de față este și Decizia nr. 1.345 din 9 decembrie 2008, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. II din Legea nr. 288/2007, potrivit căreia „*Dispozițiile prezentei legi privind [...], precum și acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei sunt aplicabile și în cazul copiilor născuți înainte de intrarea sa în vigoare, chiar dacă cererea este în curs de judecată*”, constatându-se că aceste dispoziții legale contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), neretroactivitatea fiind un principiu constituțional, prevăzut în mod expres, legiuitorul neputând adopta norme juridice cu aplicare retroactivă, în materie civilă, indiferent dacă este vorba de legi materiale sau legi procesuale. Astfel, neconstituționalitatea reglementării rezultă din faptul că legea nouă se aplică și copiilor născuți înainte de intrarea ei în vigoare, chiar dacă cererea este în curs de soluționare, de vreme ce aceasta se aplică unui drept născut sub imperiul legii vechi.

¹ Deciziile Curții Constituționale nr. 880 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 541 din 3 august 2010, nr. 201 din 10 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 225 din 31 martie 2011, nr. 1.567 din 6 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 24 ianuarie 2012 etc.

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

43. Prin raportul întocmit, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorii-raportori au apreciat, în principal, că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

44. Prealabil analizei condițiilor esențiale prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, care trebuie întrunite cumulativ pentru admisibilitatea sesizării instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept observă nerespectarea de către instanța de trimitere a dispozițiilor art. 520 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, potrivit căroră: „*Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.*”

45. Așadar, în cazul în care constată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, completul de judecată investit cu soluționarea cauzei pronunță o încheiere care trebuie să conțină argumentele pentru care sesizarea este considerată admisibilă, referitoare la judecarea pricinii în ultimă instanță, la intervenirea unei chestiuni de drept necesar a fi lămurită, la legătura acesteia cu fondul cauzei, la noutatea chestiunii de drept și la condiția nestatuării de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

46. De asemenea, încheierea de sesizare trebuie să conțină punctul de vedere al completului de judecată și al părților asupra chestiunii de drept. Cu alte cuvinte, nu este posibil ca instanța de trimitere să formuleze o simplă întrebare referitoare la felul în care trebuie interpretată o anumită dispoziție legală, ci trebuie să demonstreze de ce această dispoziție devine problematică atunci când urmează a fi aplicată în practică.

47. Norma procedurală privitoare la actul de sesizare a instanței supreme este clară și are caracter imperativ, astfel încât este fără putință de tăgadă că încheierea pronunțată de instanța investită cu soluționarea cauzei trebuie să cuprindă obligatoriu motivele care susțin admisibilitatea procedurii, pe de o parte, iar, pe de altă parte, punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea.

48. În cazul de față, prin Încheierea de sesizare din 30 martie 2017, pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția I civilă în Dosarul nr. 258/208/2016, au fost doar enumerate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, fără ca în cuprinsul acesteia să se regăsească motivele care susțin admisibilitatea sesizării și nici punctul de vedere exprimat de completul investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, din încheiere lipsind orice raționament juridic care să cuprindă delimitarea și relaționarea normelor indicate, de natură să conducă la concluzia că este vorba despre identificarea unor texte de lege lacunare ori controversate, care să necesite preventiv o rezolvare de principiu, în scopul împiedicării apariției unei jurisprudențe neunitare în materie.

49. Așadar, instanța de trimitere ar fi trebuit să fie preocupată nu doar de primirea unui răspuns la îndoielile sale privind textul de lege aplicabil speței deduse judecății, ci de a-l identifica și de a realiza, prealabil acestei trimiteri, un examen riguros al îndeplinirii condițiilor impuse de art. 519 din Codul de procedură civilă. De asemenea avea obligația de a face o interpretare proprie a textului de lege în dezbateri, considerat incident, ce

urma a fi reflectată în punctul de vedere al completului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă.

50. În acest sens, în doctrină s-a subliniat că sesizarea trebuie să privească o normă de drept susceptibilă de interpretări diferite, care odată aplicată în cauze concrete ar genera o practică neunitară, iar aceste posibile interpretări diferite, doar prefigurate sau deja afirmate pe plan doctrinar, trebuie arătate în sesizare.

51. De asemenea s-a subliniat că, pentru a se evita abuzul procesual, exprimarea punctului de vedere al instanței de trimitere asupra îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă trebuie să se facă printr-o motivare temeinică.

52. În jurisprudența sa, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut că încheierea care nu cuprinde motivele ce susțin admisibilitatea sesizării și punctul de vedere al completului asupra chestiunii de drept nu îndeplinește condițiile unui act de sesizare legal întocmit și, deci, nu ar putea declanșa o examinare pe fond a problemei de drept supusă dezbaterii în cadrul mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile².

53. Analizând, în continuare, regularitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept observă că legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, instituie o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

54. Neîndeplinirea unei singure condiții dintre cele enumerate face de prisos analiza celorlalte cerințe.

55. De aceea, în prezenta cauză urmează a se verifica cerința referitoare la ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată. În acest context al analizei, față de susținerile părților, de considerentele și soluția pronunțată de prima instanță în cauză, dar și de criticile deduse judecății în apel, se impun, cu precădere, unele clarificări cu privire la modul în care completul de judecată investit cu soluționarea pricinii în ultimă instanță a identificat problema de drept susceptibilă de interpretări diferite, pentru care este necesară o rezolvare de principiu în această procedură.

56. Art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”. În doctrină s-a arătat că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară. Așadar, chestiunea de drept invocată trebuie să privească neapărat interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete sau, după caz, incerte ori incidentă și, deci, aplicarea unor principii generale ale dreptului al căror conținut sau a căror sferă de acțiune sunt discutabile.

² Decizia nr. 20 din 22 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 5 august 2015; Decizia nr. 31 din 19 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015; Decizia nr. 16 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016 etc.

57. Punerea în mișcare a mecanismului hotărârii prealabile presupune, totodată, ca întrebarea titularului sesizării să vizeze o chestiune de drept punctuală, și nicidecum întreaga problematică a unui text de lege.

58. Prin sesizarea de față se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție, mai întâi, să se pronunțe cu privire la caracterul întreruptiv de prescripție al primei acțiuni în stabilirea paternității minorului din afara căsătoriei, formulată de mamă în anul 2000, acțiune care nu a fost soluționată pe fond, ci s-a constatat perimarea sa. Această solicitare nu vizează interpretarea unui text de lege neclar, în sensul considerentelor de mai sus, ci, mai degrabă, probleme ridicate de situația de fapt reținută în speță, de apreciere a circumstanțelor cauzei, ceea ce conduce practic la soluționarea dosarului, dată fiind soluția de admitere a excepției prescripției dreptului material la acțiune pronunțată de prima instanță, criticată de reclamantă prin apel.

59. Așadar, în cazul analizat, prima problemă cuprinsă în întrebarea prealabilă nu vizează o veritabilă chestiune de drept născută dintr-un text de lege incomplet, lacunar, susceptibil de interpretări diferite, ci o problemă de apreciere a circumstanțelor de fapt.

60. Referitor la acest aspect, în doctrină s-a arătat în mod clar că, în înțelesul legii, chestiunea de drept a căreia lămurire se solicită trebuie să fie calificată, specifică, urmărind interpretarea punctuală a unui text de lege, fără a-i epuiza înțelesurile sau aplicațiile, nu orice problemă putând face obiectul unei astfel de sesizări.

61. Cea de-a doua întrebare adresată, respectiv ca „*instanța supremă să se pronunțe asupra normei de drept care ar fi aplicabilă în cazul copilului născut înainte de intrarea în vigoare a Codului civil și de abrogarea Codului familiei, raportat la prevederile art. 427 din Codul civil, cu aplicarea art. 6 alin. (6) din Codul civil și art. 5 din Legea nr. 71/2011*”, apare ca improprie, în condițiile în care mecanismul întrebării prealabile reglementat prin art. 519 din Codul de procedură civilă nu trebuie utilizat pentru tranșarea, în concret, a temeiului juridic al cererii de chemare în judecată, acesta fiind creat pentru a-i facilita judecătorului doar interpretarea, lămurirea unui text de lege anume indicat, susceptibil de interpretări diferite, pentru a preîntâmpina apariția practicii neunitare, iar nu pentru a-i arăta care este norma de drept aplicabilă în speță.

62. Așa cum în mod constant s-a reținut în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dificultatea serioasă a problemei de drept nu îl scutește pe judecătorul fondului de obligația sa de a judeca.

63. Din această perspectivă, identificarea problemei de drept care poate forma obiectul pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie examinată și prin raportare la obligația judecătorului de a primi și soluționa cererile de competență instanțelor judecătorești în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile, obligație consacrată în prevederile art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „*niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă*”.

64. În procesul aplicării legii civile, interpretarea legii reprezintă o etapă necesară, în scopul de a stabili conținutul și sensul normei și a o putea aplica situației de fapt conturate în cazul dedus judecății.

65. Scopul mecanismului hotărârii prealabile îl constituie prevenirea practicii judiciare neunitare, prin dezlegarea de principiu a unor probleme de drept corect identificate, iar nu soluționarea cererii de chemare în judecată în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile. Acesta din urmă este atributul

judecătorului cauzei care, în orice ipoteză, chiar și atunci când legea nu prevede dispoziții exprese pentru rezolvarea cererii sau este incompletă, va trebui să recurgă la alte norme juridice sau principii de drept incidente, pronunțând o soluție.

66. În cazul în care legea este neclară, judecătorul are obligația de a o interpreta în conformitate cu principiile de drept, în vederea aplicării în cazul dedus judecății și, numai în această situație, în scopul prevenirii unei jurisprudențe neunitare în materie, se poate pune problema eficienței sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

67. De aceea, în cadrul acestei proceduri, instanța supremă nu poate răspunde punctual ultimei probleme de drept, respectiv „*aplicabilitatea prevederii art. 427 din Codul civil, referitoare la imprescriptibilitatea dreptului la acțiune în stabilirea paternității pe timpul vieții copilului, și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a Codului civil*”, deoarece aceasta reprezintă însăși problema litigioasă asupra căreia apelanta-reclamantă a solicitat instanței de judecată să se pronunțe, ce trebuie tranșată de judecătorul cauzei, și nicidecum o chestiune de drept care trebuie lămurită de principiu în procedura reglementată de dispozițiile art. 519—521 din Codul de procedură civilă.

68. De altfel, textul art. 427 alin. (1) din Codul civil — „*Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului*” este foarte clar, motiv pentru care nici nu se solicită interpretarea acestei norme, ci numai dacă se aplică și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, adică în cazul de speță.

69. În dosarul cu care a fost legal investită, instanța de trimitere se confruntă cu problema identificării normei legale aplicabile acțiunii în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei, născut la data de 27 mai 2000, deci anterior datei de 1 octombrie 2011, data intrării în vigoare a Codului civil, respectiv cu problema prescriptibilității/imprescriptibilității unei asemenea acțiuni, pornită de mamă în numele minorului, în calitate de reprezentant legal, la data de 1 februarie 2016.

70. Or, problema identificării legii aplicabile tuturor situațiilor care se subsumează ipotezei normei, dar și orice raționament juridic care să cuprindă delimitarea și relaționarea normelor juridice aflate în conflict este o chestiune de judecată de competență exclusivă a completului legal investit cu soluționarea cauzei. De asemenea, pe baza unor justificări obiective și rezonabile, tot judecătorul cauzei este competent să spună dacă norma de drept ce se aplică este convențională sau dacă intră în conflict cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

71. Reamintind că obiectul procedurii prealabile constă în interpretarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unor norme de drept îndoielnice, lacunare sau neclare, care sunt determinante pentru soluționarea pe fond a cauzei, finalitatea demersului constând în împiedicarea apariției unei jurisprudențe neunitare în materie, instanța supremă nu poate fi investită, în cadrul acestei proceduri, cu însăși interpretarea și aplicarea legii în scopul soluționării acțiunii — atribut exclusiv al instanței de drept comun, singura competentă să „spună dreptul” în cauza dedusă judecății —, nefiind permis Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept să se manifeste în acest sens.

72. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția I civilă în Dosarul nr. 258/208/2016 pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, cu privire la următoarele chestiuni de drept:

— întreruperea cursului prescripției dreptului material la acțiune, în cazul acțiunilor care au ca obiect stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei, atunci când acțiunea este promovată de mamă în numele minorului, iar judecata nu s-a finalizat pe fond;

— norma de drept aplicabilă în cazul copilului născut înainte de intrarea în vigoare a Codului civil și de abrogarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la prevederile art. 427 din Codul civil, cu aplicarea art. 6 alin. (6) din Codul civil și art. 5 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare;

— aplicabilitatea prevederii din art. 427 din Codul civil, referitoare la imprescriptibilitatea dreptului la acțiune în stabilirea paternității pe timpul vieții copilului și copiilor născuți înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 16 octombrie 2017.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

